

174. Van Dale, de letter K (12)

1. De kookaburra is de lachvogel, een Australische ijsvogel van down-under. Een kooknis is een scullery. De chef-kok gebruikte vaak keukenfrans (keukenmeidenfrans). Er zit te veel sacharine en sacharose in, zei hij nogal sacherijnig (chagrijnig). De koolroos is een honderdbladige roos (centifolie). De koolstof 14-methode heet ook wel C14-methode.
2. Een kooltje-vuur is een soort adonis, maar geen zeldzaam schone jongeling. Een pollak is een witte koolvis. In Nederland heb je een Wetboek van Koophandel en een Kamer van Koophandel en Fabrieken, in België een Rechtbank van Koophandel. De godspenning is het handgeld bij het sluiten van een koop. De koopvernietiging is de redhibitie en de koopziekte is de oniomanie. Verouderde corduroy is koordmanchester.
3. Een koorhemd is een superplie en een koorkap is een pluviale. Koorlucida zijn gebrandschilderde koorvensters. Kanunniken droegen vaak een almucium. Met een koortslip lijdt je aan herpes labialis oftewel herpes simplex rond de mond. Zou een koortsmiddel (antipyreticum) daartegen helpen? O zo Koos! Ik denk er dus net zo over. Koosjer en treife zijn voor de joden wat halal en haram zijn voor de islamieten. Het kootbeentje (de falanx) is een kootje. Kop over bol is halsoverkop. De kop-en-schotel heet ook wel kop-en-bak. Een trein kan rebrousseren, zoals in Vlissingen.
4. Koperglans heet ook chalcosien (kopersulfide). Koperkies is chalcopyriet. De NSB'ers kopieerden alles van de Hitlerbende. Bij steeds meer toeristen raakt het in trek om hun intrek in Zeeland te nemen. Een rara avis is een witte raaf, rari nantes zijn als een haartje op een vrijwel kale schedel.
5. In de koptisch-orthodoxe kerk spraken de kopten Koptisch, dat gebruikt het koptische alfabet. Een kopmes is een scarificator. Een kor is een schrobnet en een kora is een West-Afrikaans tokkelinstrument.
6. Een distichon is een tweeregelig vers, een koppeldicht oftewel koppelvers. Bij embrayeren schakel je de koppeling in, bij debrayeren doe je het omgekeerde. Een koppelletter (ligatuur) is een met een andere in één stuk gegoten letter, zoals bijvoorbeeld de fl als aanduiding van de vroegere gulden, de florijn. Een koppelstok gebruik je bij honden, een trait-d'union is een verbindingsstreepje. Ze waren aan het koppeltjeduikelen. De kopermaandag is de maandag na Driekoningen. Kopra komt van de kokosnoot, dient de kopra-industrie en levert kopraolie.
7. De korakora is een grote vlerkprauw. In de koran, die ik bij me draag, staat niets over de koranvis. Het hele kordon kreeg cordon bleu geserveerd. De korenaar staat te velde en de Korenaar staat in het sterrenbeeld Maagd. De korenbloem heet ook wel roggebloem. Korhen maal korhaan is korhoen. Een korsettennaaister is een corsetière. Een licheen is het korstmos. Het eendje had zijn kopje onder water, het ging kopje-onder. Wij kochten een twee-onder-een-kapwoning.
8. Een coco en een lorre zijn papegaaien. Ze kunnen aan psittacosis lijden. De beo had koppiekoppie, want hij kon koppie-krauw zeggen. Ze gebruikten hem als kop van Jut, hij moest op de kermis steeds maar op de kop-van-jut slaan. En hij stond dus nog flink voor joker ook!

9. Een Korfioot komt van Korfoe. Wordt dit uitgezonden op de korte golf, de ultrakorte golf, de middengolf of de lange golf? De appel viel kort bij de boom. Een c-straal is een kortegolfstraal.

10. Februari is gewestelijk de kortemaand. Is Kortjakje altijd ziek? Brachycefal is kortschedelig. De kortte van iets is de korthed ervan. Een Tsjechische koruna was 100 heller.

11. Kosewörter zijn vleinamen. Een ubiquist is een wereldburger. Op 1 juli wordt het Feest van het Kostbaar Bloed gevierd. De displaced person was dolblij met de kolblei. Je weet het: Onze-Lieve-Heer heeft rare kostgangers, ook wel commensalen (inquilienen) genoemd. Was hij in pierrotkostuum of in Hamletkostuum? De creools-Surinaamse vrouwen dragen soms een koto (kotomisi). 't Is om van te kotsen, ik ben je kotsbeu. Het beste voorbeeld van een koude oorlog is de Koude Oorlog, die van 1945 tot 1989 woedde, met zijn Koude Oorlogretoriek. Psychrofriele planten zijn koudeminnend. Hij werd desalniettemin doodleuk koudjes ontvangen.

12. Een koudmakend mengsel is cryogeen. Met de koudegolf kwam de kou-inval. Gangreen is koudvuur. Koukleumen is blauwbekken. Een kouros is een klassiek Grieks beeld van een jongeling (meervoud: kouroi). Bij de Orde van de Kousenband is het motto 'Honi (Honni) soit qui mal y pense'. En wat zijn kousen-en-schoentjes? Antwoord: dat is rolklaver!

Rein Leentfaar